

Zo života i z fantázie

Autor	Vydavateľ	Licencia	Vydanie	Autor obálky
<u>Andrea Jármayová</u>	<u>Greenie knižnica</u>	<u>CC-BY-NC-ND</u>	<u>Prvé (2024)</u>	<u>Peter Štec</u>

O knihe

V tejto malej zbierke nájdete skutočné, viac-menej vtipné príbehy zo života autorky a jej fantázie. Nájdete tu aj zopár úvah o spoločenských problémoch, ktoré by mohli trápiť bežných ľudí v ich živote.

Príjemné čítanie!

Ach, tá vášeň!

Priťahuje ma jej zvláštne fluidum, jej vyžarovanie. Stále sa v nej niečo deje a mňa vzrušuje sledovať, ako sa každú chvíľu mení.

Vďaka nej si uvedomujem nielen radostné, ale aj tienisté stránky života. Niekedy si spieva, vzápätí začne rozprávať o politike. Učí ma cudzie reči, za čo som jej vďačný, veď v dnešnej dobe to určite niekde využijem. Niekedy ma zabáva, inokedy mi radí čo si mám kúpiť, veď chce pre mňa len to najlepšie. Rozplýva sa nad najlepším šampónom či značkovým parfumom tak presvedčivo, že nakoniec podľahnem a idem si ho kúpiť. Samozrejme, za svoje. Ona a dať mi euro? Naposledy som si takto kúpil holiaci strojček, ktorý už na tretí deň ukončil svoju činnosť. Ju to netrápi, ona ho nepotrebuje. Rozpráva mi príbehy z minulosti alebo sníva o našej budúcnosti. A z jej hororov mi naskakuje husia koža, hoci som človek. No asi najradšej zo všetkého ma ťahá za nos. Jednoducho začne nejaký príbeh, a keď to začne byť napínavé, zvodne na mňa žmurkne a vábivým hlasom oznámi, že

„Pokračovanie o týždeň“. A ja len netrpezlivo čakám, pretože viem, že svoj sľub vždy splní, až kým nedopovie príbeh do konca.

Preto, aj keď sa mi veľa na nej nepáči, vo vzťahu pokračujem, pretože ma priťahuje. Každý deň ma teší byť v jej blízkosti a počúvať ako rozpráva, podchvíľou aj zmení hlas, koketa jedna! A ja ju počúvam a hľadím na ňu s údivom, keď mi vykresľuje d'aleké krajiny, pričom zabúdam na malebnú prírodu v okolí nášho mesta. A tie hĺby papierových zväzkov, zvaných knihy, by mi najradšej zakázala, len aby som sa venoval jej. Neodmietnem, veď ma večer dráždi erotickými túžbami. Keď skončí, povie mi len stroho:

„Dobrá noc“. Bez bozku, bez pohladenia... A večer slastne zaspávam v jej prítomnosti, a či sa mi ráno opäť nenúka? Privádza ma do šialenstva.

Tak rád by som sa vymanil spod jej vplyvu! Nechcem byť od nej tak závislý, aj keď ju mám rád. Ale stratiť kvôli nej mužskú hrdosť?

Dnes však akosi podozrivo mlčí... Kam sa podelo to jej čaro, ten jej vábivý hlas?

Bože, veď ja som zabudol zaplatiť poplatok za káblovú televíziu!

Aj kňazi sú len ľudia...

Stojím na balkóne vo večernej čierňave. Do tmy svietia svetlá mesta. Hlučná hudba z áut sa mieša s ostrými zvukmi. Čo je to? Hádam nie streľba? Ved' náš sprievodca nás ubezpečil, že...

Upokojená vchádzam naspäť do izby v hoteli. Ukladám sa do postele a skúšam zaspať, ved' zajtra treba opäť skoro vstávať. Môjmu telu a mysli dopriať trochu mieru, nech sa vonku deje čokoľvek.

Ráno sa budím presne tam, kde ma zastihla táto noc. V Nazarete. Teplý, príjemný deň načisto vymazal tie zvláštne večerné zvuky z pamäti. Plán našej púte pokračuje. S pútnikmi odovzdane nastupujem do autobusu, v hlavách podľa programu matne naznačený plán cesty.

Štartujeme do ďalšieho dňa v Izraeli. Z okna sledujeme moderné domy i starobylé chrámy. Ľudia, prepletajúci sa pomedzi ne sa svojim oblečením priznávajú k svojej viere. Židia, moslimovia, kresťania... A ja si uvedomujem, že nepozerám dokument v televízii. Moje telo skutočne cestuje po Svätej zemi!

Zrazu sa ozve mikrofón. Sprievodca nás upozorňuje, že sa práve nachádzame v bode nula a náš autobus začína zostupovať stále nižšie. A na tabuľkách sledujeme: 100, 200.. Nižšie? Zastavíme pri čísle 400 – dosiahli sme cieľ – sme pri mŕtvom mori! A my sme pochopili, že sa nám práve dostalo cti ocitnúť sa na najnižšom mieste na Zemi. Po vystúpení z autobusu nás privíta slaný vzduch slastne sa rozplývajúci v pľúcach. Postavy zvliekajú oblečenie a ja vidím viac a viac polonahých tiel ľudí, ktorých som doteraz poznala len z kostola decentne zahalených, teraz len v plavkách. Plavci i neplavci vchádzajú do vody, ved' soľ ju riadne zahustila, utopiť sa v nej preto nedá ani keby človek chcel...

Aj ja nedočkavo, ale opatrne vkladám nohu... A prepadám sa do bahna.

„Áu!“ Nevinná kvapka ma nemilosrdne zaštípe v oku. Brodiac sa bahnom, snažím sa vzdialiť od brehu. A znovu sa prepadám a padám hrud'ou na hrud'... Bože, nevšimla som si nášho kňaza, ktorý sa doteraz pokojne

vznášal na tichej hladine. Kňaz a v plavkách?

„Prepáčte, nechcela...“ Teraz by som sa veľmi rada prepadla, ale už nemám chuť skončiť znovu v bahne, ktoré si z nepochopiteľným pôžitkom natierajú ľudia na brehu. Vraj liečivé!

Sodoma a Gomora, čo ležíte pod vodami Mŕtveho mora! Keby som sa bola radšej obzrela ako Lótova žena, hoci premeniť sa na soľný stĺp by som chuť nemala...

Ešte rýchlo niekoľko záberov, lebo soľ zo slaného oparu sa drzo pokúša vniknúť do našich digitálnych fotoaparátov.

Vykúpaní v najslanšom mori na svete sa po zákrutách vyhrabávame z tohto najnižšie položeného miesta. Aj ja som tu klesla – do náručia kňazovi. Ako sa mu teraz pozriem pri prijímaní do očí?

Akoby čítal moje myšlienky, zrazu ma preruší sám ten, ktorý slúbil navždy sa zasvätiť Bohu:

„Netrápte sa preto, aj my kňazi sme len ľudia.“ A pokračoval: Zajtra ideme do Baziliky narodenia Pána. Je to veľmi vzácne miesto, veď tu sa do pozemského života narodil sám Boží syn. A počul som, že píšete básne. Spozornela som v očakávaní ďalších slov.

„Zajtra sme tu posledný deň. Nenapísali by ste niečo na oslavu nášho Pána?“ Srdce odpovedalo hrejivou radosťou. A moje ústa dychtivo pridali:

„Skúsím, prečo nie?“

Na druhý deň sa Betlehemom nesú slová:

„Na týždeň Božie slovo pre nás zázračne ožilo...“

Posledný deň našej púte. Posledné zábery, nekonečné čakanie na letisku a zbohom, Izrael! Napokon, aká iná krajina zostáva

„s Bohom“, ak nie práve táto?

Teraz, keď čítam Bibliu, moja myseľ vkĺzne do obrazov Svätej zeme. A preto sa mu pri prijímaní pozriem s vdakou do očí. Napokon, aj kňazi sú len ľudia...

Môj cykloexperiment

V jeden pekný letný deň som sa po telefonickej dohode s ujom doviezla pred stanicu. Čakať ho. Hlásenie príchodu vlaku mi neomylné avizuje, že čoskoro sa zjaví. V košíku na bicykli už čakajú sladké vôňou lákajúce broskyne a tak po vreľom zvitani neodolá a chce z nich ochutnať. Zložím košík na zem, bicykel zamknem o ten istý bicykel, veď o chvíľu sa budem vracat'. Veď čo keby sa zatiaľ niekomu môj červený dvojkolesník zapáčil tak, že by v okamihu zmenil majiteľa? Načo platiť ťažké eurá v obchode, keď nemusí ísť o peniaze ale o šikovnosť...

Ujovi podávam košík usmievavých broskýň a keďže, ako som si počas rozhovoru všimla, zuby má už slušne preriedené časom, putuje k nemu i zväzok kľúčov, na ktorom sa hompáľa nožík. Nakoľko od nášho posledného stretnutia pretieklo veľa vody Váhom i Dunajom, veselo pokračujeme v druhej debaťe. Vymieňame si novinky, kto, čo, ako, prečo, nezabudneme ohovoriť známych, iba keď "... pripravený na odchod! Sedemdesiatročný pán preletí rýchlejšie ako nad ním letiace vrany, vzápätí ho zhltnú útroby stanice, niektorý z vozňov, aby sa stratil v zmenšujúcom sa vlaku.

Spokojná sa vraciam...

Bože, veď ja nemám kľúče! Bezradne stojím pri stĺpe, o ktorý som ho chvalabohu nezamkla. Akú – takú nádej do duše mojej a do duše bicykla mi vlieva práve prichádzajúci autobus. A i keď viem, že bicykel v autobuse je jav asi ako trojdňové zatmenie Mesiaca, skúsím na to ísť logicky: Bicykel, na ktorom sa otáča len jedno koleso, je vlastne nepojazdný a kaskadér nie som. Autobus so štyrmi funkčnými kolesami, napriek popoludňajšej špičke voiaci viac vzduch ako ľudí... Neodolala som, vysvetlila, poprosila. Vodič namiesto ochoty len bezcitne vypluje :

„Bicykle neberiem.“

A keďže aj zamknutý bicykel ním zostáva, schmatnem milého tátoša pod pazuchu. Čo teraz vlastne som? Cyklista či chodec? Predsa sa poháňam nohami, tak asi chodec. Cestou sa moja chôdza s takýmto neobvyklým bremenom zmení na cykloexperiment: Čo na to okoloidúci? Nikto nič.

Ako keby chôdza so zamknutým bicyklom bola tá najbežnejšia vec pod páliacim

letným slnkom! Naozaj im je jedno, či nie sú práve svedkami krádeže? Pýtam sa, najprv len seba, no nedá mi neopáčiť náhodných chodcov. Keďže pokusy o oslovenie narážajú na ľahostajné odvracanie hláv, skúsím hrať:

„Vystrašený výraz tváre s obzeraním sa okolo a výstražným upozornením:

„Keby sa pýtali na takýto bicykel, nič ste nevideli, o ničom neviete.“ So zamrmlaným „Dobre“ spokojne kráčajú ďalej v ústrety povinnostiam.

Tu na mojej prieskumnej ceste kde sa vzala- tu sa vzala – polícia! Tak už ma majú!, pomyslí si pobavene s očakávaním, čo bude ďalej. Tvária sa napodiv ľahostajne, akoby overiť si, či je môj, bolo pod úroveň ich policajnej dôstojnosti. Možno si myslia, že bicykel som si zamkla naschvál, aby som ušetrila na fitness. A spotené tričko ich v tom len utvrdzuje... Na moje provokatívne zvolanie:

„Veď tu nie je vôbec problém ukradnúť bicykel!“ zožnem len ich udivený pohľad:“ Jasný, že ak chce niekto zobrať bicykel, nepôjde tadiaľto za bieleho dňa.“ Jasný. Možno pre policajtov. Ale na takejto logike si môžu zlodeji prihriať svoju polievočku... Možno, keby som bola nútená ísť s bicyklom spolu so stojanom, to by už predsa vzbudilo nejaké podozrenie. Že som ten stojan ukradla...

Kľúč mi známy s ospravedlním priniesol domov. A ja som mu vyrozprávala, aké peripetie som prežila zatiaľ, čo môj kľúč sa spokojne vzdával vláčikom..

Načo sú nám susedia?

Vraj asi polovica obyvateľov Slovenska býva v panelákoch. Napriek tomu sa médiá susedským vzťahom venujú len málo. A susedský paradox? Títo ľudia nám sú ľahostajní, napriek tomu musíme brať na nich ohľad... Ďalší paradox je, že dom, - rozumej bytovka, panelák, - ktorý by mal susedov spájať, keďže bývajú pod jednou strechou, ich rozdeľuje. Navyše nimi zdieľame spoločné steny, chodby, schodišťa...

Na nástenke v našej bytovke sa objavil článok: Ako a kedy sa môžete sťažovať na rušenie nočného klúdu? (správne má byť

„pokoj“, ale je to vžitý čechizmus). A hneď pod tým: Priestupku sa dopustí ten, kto poruší nočný klúd, hoci samotný nočný klúd zákon sám nešpecifikuje. Pýtam sa:

„Ako potom môžem porušovať niečo, čo ani sám zákon nešpecifikuje? To je ani neviem, ČO vlastne porušujem?“

A tiež tam boli uvedené decibely - šepot je vraj 30 dB, tichý rozhovor, mierny dážď, ktorý mimochodom decibely nerieši - 50 dB, pouličný ruch - ktorý nemá s rušením cez steny nič . 80 dB ako ani motorka - 100 dB disko, rockový koncert - čo je tiež zvuk zvonka - 120, a výstrel z dela, ktorý asi ťažko budeme niekedy počuť - viac ako 130 dB... A pritom cez deň je povolená hranica vraj max.50 dB a v noci len o 5 menej, teda 45. Lenže vtip je v tom, že ani polícia vraj nemá hlukomer, ako sa potom k nemu môže dostať obyčajný obyvateľ?

Ako vieme, jediné, čo preniká cez steny susedov, sú zvukové prejavy v najrôznejších podobách, ktorých význam poznajú len tí, čo ich vydávajú, teda pre tých, ktorým prenikajú cez steny, sú bez kontextu. Navyše, k tomu okrídlenému “sused nepozná suseda“ by som pridala a teda ani netuší, aká je jeho pracovná doba, čím sa zaoberá vo voľnom čase, koľko detí jeho rodina obsahuje a či je tam niekto vôbec doma, aby mal šancu tie zvuky počuť...

V bytovke navyše bývajú ľudia najrôznejšieho veku, zdraví aj chorí, niekto môže byť práve prechladnutý s následným kašľaním, kýchaním... Ale môžu byť aj ťažšie postihnutí, jojkajúci, klopkajúci barlou o dlážku, ak majú parkety. A susedia dokážu

vydávať pestrú paletu zvukov - najrôznejšieho pôvodu - známe , neznáme, krátkodobé, dlhodobé, čakané, nečakané...

Dobre poznáme každodenné kúpeľňové zvuky vodovodu, splachovania, na ktoré sme si už viac- menej zvykli, veď ich spôsobujeme aj my... Ak ale počujeme z kúpeľne bezstarostný spev, to nás už zaskočí - suseda ospravedlníme tým, že asi nevie, čo robí - je opitý. A tak keď počujú spev, domnievajú sa, že si predtým musel poháriky do seba vlievať. Ale prečo si popri reprodukovanej hudbe nezaspievať? A potom reči a nepravdivé ohováranie, bez ohľadu na skutočnosť, že spev má dobrý vplyv na zdravie.

V kuchyni sa zas používajú rôzne elektrické prístroje - mixér, šľahač... a keď gazdinka nestihne upiecť do 22 hodiny, už nechtiac ruší nočný klúd. Nehovoriac, že si nevšimne, koľko je vlastne hodín, lebo sa sústreďí na pečenie. A keď susedovi vypadne pokrievka či nebudaj hrniec z ruky. Alebo krája a zrazu počuť výkrik. Žiadna bitka či nebudaj vražda, len sused sa porezal.

Z obývačiek a iných častí bytov sa zas po sobotách ozýva známe zavýjanie vysávačov.

A po nedeliach zas klepanie rezňov - ale ako rozoznať, či susedko práve v nedeľu zabíja - klince do steny, alebo gazdiná chystá rezne, čo je v nedeľu bežné?

Televíziu má dnes každý. Ale ako odhadnúť, či a nakoľko počuť zvuk z TV cez stenu? To by som musela navštíviť susedov - a na návštevy sa bez pozvania chodiť nemá...

A aj keď si na TV môžem nastaviť percento hlasitosti, do decibelov si to už preložiť neviem. A keď mám tichšie pustený film a zrazu niekto nečakane vykrikuje, vystrelí, nočný pokoj porušuje skôr ten herec ako ja...

Tlieskanie či pískanie určite dobre počuť cez stenu najmä pri majstrovstvách vo futbale či v hokeji. Chlapi veselo mávajú zástavami a cítia sa byť časťou mužstva. A hráči hrajú až do konca zápasu aj keď je už dávno po nočnom klúde. Ale veľa ľudí, naopak, futbal, hokej nenávidí, či skôr hráčov, ktorí výhrou zarobia horu peňazí. Ale niekoho viac poteší jeho vlastná výhra a vtedy stenou prenikne inštinktívny výkrik..

Rekonštrukcia bytu je problém, nakoľko sa pri nej citeľne zvyšuje miera decibelov... Známe zvuky vrtania, búchania môžu byť nepretržité, opakované, nárazové, pričom druhá strana netuší, kedy a na ako dlho ich preruší a kedy konečne prestane. A potom sa susedia rýchlo zmenia na veriacich, aby sa pomodlili za neporušenosť statiky bytovky.

Bývam v bytovke a keď stretnem niekoho na chodbe, zamrmle niečo, pričom pozdraví dlážku, lebo hlava mu dole padne akoby ju zrazu mal veľmi ťažkú.

A v panelákoch výťahy - každý si ho privolá vezie sa v ňom sám, „nech pokoj od suseda mám“, aby keď sa náhodou - najmä muž sa ženou v ňom zasekne, nepozerali zahanbene do zeme.

Ale vrátim sa k zvukom: určite už dlhodobo porušujem hranicu dB, veď len tichý rozhovor má vraj 50 dB, napriek tomu sa nikto neprišiel sťažovať, lebo: Bud' sú tolerantní, nepočuť to, alebo sa boja prísť.. Preto keby sa nejaký sused prišiel konečne sťažovať, dostane cenu za odvalu. Alebo to s tými decibelmi nie je až také zlé???

V každom prípade mám poľahčujúcu okolnosť - ja tie zvuky vždy počujem najhlasnejšie...

Takže otázku v nadpise

„Načo sú nám susedia?“ si môže zodpovedať každý sám...

Vláčik, vláčik, čo skrývajú tvoje vozne alebo slasti a strasti cestovania.

Koľajnice. Krížom – krážom poprepájané po našom kraji slovenskom. Spájajú mestá, mestečká a nepohrdajú ani tými, ktorým sa pošťastilo žiť na dedinách. Rýchliky i osobné vlaky poslušne premiestňujú cestujúcich po trati. Pardon, ponad trať v polohe sediacej, stojmo, pričom ak sú vozne naplnené tak akurát, prevláda sedenie. Rozvaliť sa, teda ležať, pokiaľ nejde o na to určený vozeň, sa príliš neodporúča. Napriek tomu, že sú prípady, keď by sa cestujúcemu žiadalo cestovať aj za troch- pravda, na jeden lístok. Po namáhavej práci vo fabrike či dlhodobej práci s alkoholom. Človek by sa mal však snažiť vždy dosadnúť na jedno miesto. Pretože nás, cestovaniachtivých, je neúrekom. V hlavách tajne zakódovaná cieľová stanica. Záhadným spôsobom si vyberáme vozne, kupé a miesto na sedenie. Samozrejme, ak nemáme miestenku; vtedy sú už „kocky hodené“. Postavu, výšku a vzhľad vidíme na prvý pohľad. Ale zamestnanie, záľuby, či plány zostávajú pre nás, ak sa náhodou sami nerozhovoria alebo ich neprekvapíme otázkami, tajomstvom.

Mládež ponorená do smartfónov - nevidí, nepočuje, nerozpráva, ako tie opice, lenže v tomto prípade - tri v jednom. Až mám niekedy pocit, že som si sadla oproti umelej inteligencii. Lebo keby boli skutočne inteligentní, aspoň by zdvihli hlavu, pozdravili, aby obetovali aspoň sekundu na prístupivšieho. A tí, čo so slúchadlami na ušiach uprednostňujú hudbu pred klepotom kolies? Pre nich ste tiež menej zaujímavý ako ich najnovšie hudobné hity.

Starší ľudia ešte s predpotopnými, otravne šuchotajúcimi novinami v rukách či nostalgicky sledujúci súčasnú ekologickú situáciu, clivo spomínajúci na časy, keď bolo viac zelene v prírode a menej dymu z komínov. Alebo len tak sedia a čakajú, kedy príde ich čas – opustiť vlak.

Dámy si zase so záujmom prezerajú časopisy pre dámy s najrôznejšími radami pre krásu i zdravie. A keď z vlaku vystúpia, už budú vedieť, ako prilákať svojou krásou opačné pohlavie a možno to využijú ešte počas cesty. Alebo sa dozvedia, ako schudnúť do letných sporých handričiek, určených k páliacemu slniečku a k vode.

Pracujúci na svojej pravidelnej ceste si krátia čas opakovaním toľkokrát videnej scenérie z okna, turistom, ktorí sa vybrali preskúmať našu krásnu prírodu či pamätihodnosti miest, kúsok po kúsku okno odhaľuje niečo nové, neopozerané.

Zaujímavé je sledovať deti, ktoré prežívajú ďalšiu životnú skúsenosť – vzrušene pobejú popri okne, a zisťujú, že za pár okamihov môžu vzhliadnuť toho oveľa viac, ako boli zvyknuté. Aj ľudí je tam oveľa viac, ako pri jazde autom. Deti, ktoré už videli toľko kolies áut, rodičov prinúti vysvetliť, prečo vlak nemá pneumatiky alebo prečo sa nemôžu hojdať na záchranej brzde... Alebo môžeme v ich rukách vidieť najnovšie trendy barbie či z ich knižiek zistiť, z akých rozprávkových hrdinov si berú dnešné deti príklad.

Otázky ako: „Odkiaľ cestujete?“, či „Kam cestujete?“, môžeme položiť, ak chceme osobu, ktorá cestuje z veľkej alebo do veľkej diaľky, poľutovať. Ale otázka: „Kde pracujete?“, je už odvážnejšia, pri nej sa môžete dotknúť nezamestnaného cestujúceho bez jediného dotyku. Alebo môžem otázkou nabudiť oproti sediaceho a ten spustí monológ, aby sa post'ažoval na neľudského partnera, šéfa či prácu, politikov, či rovno na celý štát. Potom spovedajúci sa nám zide z vlaku a teda, riadiac sa slovenským príslovím, z očí i z mysle. A čo ak sa nám s dotyčnou osobou nežiada na zahnanie trápneho ticha prehodiť aspoň pár slov a ak nám na dôvažok už jej číra prítomnosť kazí radosť z cesty? Alebo ak cestujúci vojde i vyjde z kupé bez toho, aby sme si ho všimli? A pritom práve rozhovory s neznámym môžu skrývať nejednu užitočnú radu či vzácnu informáciu úplne zadarmo a my budete vďační osudu za správne miesto vo vlaku v správnom čase...

Vo vozňoch máme kupé, kde sa na dobu určitú uzavru a združia často nezlučiteľné typy ľudí rôzneho veku a tak významne mlčia a rozhodnú sa pretrpieť svoj diel cesty ponorení do obrázkov v mobile, časopise či za oknom. Alebo si môžeme vypočúť ľúbostný rozhovor medzi partnermi či dohováranie matky dieťaťu. Ale ak niekto cestuje sám, tiež sa môže rozprávať – so svojim mobilom, pardon, s iným členom rodiny či známym. A začiatok rozhovoru môže driemajúcich či zamyslených prudko vytrhnúť z ich činnosti, či skôr nečinnosti. A tak počujeme: „Ja som tej Eve tie náušnice nekúpil. Boli príliš drahé.“ A reakcia: „Ale nevyhováraj sa, a na tú fl'andru peniaze máš?“, alebo v nárečí: „V tém našem mesce neni poradnej roboty.“ A rada nad zlato: „Šak skús aspon na brigádu.“ Alebo: „Dnes budem mať celý deň čo robiť:“ „A čo máš, aký program?“, a zvedavo čakáme, že dotyčný prezradí svoj program dňa, iba keď z neho vypadne: „Windows 10.“ Alebo: „Ten mladý to zobral nejako zhurta. Ešte len nastúpil...“ Zatiaľ čo sa nazdávame, že reč je o novom kolegovi, dotyčný pokračuje: „Ale ja mu verím. Konečne sa začne v našom štáte niečo hýbať.“

Ale môžeme sa ocitnúť aj v úplne inej krajine a prežívať úplne iný dej ako cestovanie vlakom. Vďaka pútavej knihe... Ak hlásia stanice, je to v pohode. Ale ak nie, môžeme zabudnúť vystúpiť a ocitnúť sa v inej krajine, ale tentokrát nie len na papieri... Ale ak nám nedopatrením stúpi vystupujúci na nohu práve vo chvíli, keď ho máme nasledovať von, môžeme poďakovať nebesiam.

No a keďže človek je tvor jediaci, táto potreba ho neopúšťa ani vo vlaku, hlavne pri dlhšej ceste. A tak nám môže rozvoniavať čerstvý ovocný koláč, alebo naopak, znepríjemňovať cestu nešťastný nápad spolucestujúceho zabaliť si - olomoucký syrček. A ak uvidíme v rukách cestujúceho nôž, neľakajme sa. Ved' čím si má odkrojiť chlieb či natrieť nátierku?

Kolesá klopajú do rytmu, čo takt, to iný obraz – do-my, stro-my, ja-ze-ro, po-le, ko-pec, ho-re hrad, hrad-ská, prie-hra-da, pa-ne-lá-ky, a- rýchlik. Prifrčí práve vtedy, keď sa pokúšame zistiť, či nám neprestáva platiť lístok, teda či nie je čas opustiť vlak. To v prípade, ak nami vytúženú stanicu nehlásia v útrobach vlaku. Hluk práve prichádzajúceho vlaku vám znemožní započúť moment, keď hlásateľ vysloví názov stanice. Je tu ešte možnosť vyrušiť ľubovoľného cestujúceho z driemania či čítania s urgentnou otázkou „Kde sme?“. Ak má dotyčný zmysel pre humor, riskujete, že sa

dozviete názov štátu, či dopravného prostriedku, v ktorom sa práve nachádzate, teda de facto, že sa nedozviete nič nového pod strechou vozňa.

No a voľakedy sa našli jedinci, cestujúci načierno, čiže zadarmo, a tak riskovali pokutu. Dnes cestujú mnohí tiež zadarmo, ale nie načierno a navyše so súhlasom našich dobrotivých železníc. Dôchodcovia i študenti, vďaka tomu ušetria na výlet či štúdium.

Ale jazda vlakom ponúka aj rôzne pokušenia. Ak je cestujúci uspatý monotónnym klepotom kolies po čítaní knihy, ktorú my márne zháňame. Alebo ak máme odvahu zveriť časť nášho majetku pri odchode do záchodu, samozrejme, za chodu vlaku, cudziemu, môže dostať tiež odvahu – a z bývalého strážcu sa stane zlodej. A hľadať ho medzi množstvom cestujúcich preskakujúc z vozňa do vozňa je už vopred prehratý boj.

A že cesta vlakom môže byť aj osudová, môžu potvrdiť partneri, ktorí sa našli práve vďaka našim železniciam. Záhadou zostáva, ako vedeli, kedy ísť na vlak a kam si sadnúť tak, aby stretli svoju budúcu polovičku?

Vidíte, čo skrývajú také minúty či hodiny premiestňovania sa vlakom. Vlakom, ktorý nám behom pár minút nezáživne prefrčí popred nos...

Čo vyzradil internet - ako to bolo v 20. storočí.

Je nedeľa popoludní. Na stene visí kalendár na rok 2040. Otec oddychuje na vodnej posteli za zvukov a obrazov virtuálnej hudby, pred ním vystupuje zhmotnený spevák. Matka, omámená vôňou najrôznejších kvetov, sleduje romantický film. Keď vidí prechádzajúci sa párik, s ľútosťou v hlase vzdychne:

„Drahý, spomínaš si, ako si ma prvýkrát pobozkal v záhrade medzi ružami?“

„Čo tým chceš povedať?“, zavrčí muž.

„Že mám zas vyhodit' peniaze za návštevu kvetinárstva?“

V tom sa z reproduktora v obývačke ozve:

„Mama, oco, čo som objavil na internete!“

„V tejto rodine si človek neoddýchne“, vstáva rezignovane z postele otec, aby si nasadil slúchadlá.

„Počúvam, hovor:“

Že na začiatku 20. storočia neboli počítače, deti si kreslili nejakými farebnými tyčinkami, dokonca aj obrazy sa maľovali ručne. To musela byť drina.

„Áno, synak, a boli to zaujímavé obrazy“ a smutne pozrie na pohyblivú fotografiu mesta.

„Maľovali sa krajinky, kvety, portréty...“

„Bomba!“ zvolá prekvapený syn.

„Že vraj fotografie, dokonca aj televízia, boli na začiatku čiernobiele. To im farby nechýbali?“

„Synu môj, technika sa voľakedy vyvíjala oveľa pomalšie ako dnes“, vysvetľuje otec.

„Dokonca aj farebný televízor bol voľakedy bez vône.“

„Čoo?“ nechápe syn.

„Neviem si predstaviť, že by som pri relácii o varení vôbec necítil pečúce sa kura. Tí boli zaostalí! Minule som sledoval film z roku 2019, a keď sa tam žena navoňavkovala, nič nebolo cítiť.“

„To sú také neuveriteľné veci“, pokračuje udivený syn. Otec ho preruší: Ale nezabudni, že ani teraz počítač za teba úlohu nenapíše.“

„Ale, otec, keď to je také zaujímavé. Aha, tu práve čítam, že obleky sa voľakedy krčili a preto sa museli po vypraní žehliť“.

„Áno, vtedy neboli všetky obleky nekrčivé. Spýtaj sa starej mamy, ako sa nadrela so žehličkou.“

„A vraj neboli elektromobily ako teraz, ale autá na benzínový pohon. Fuj, to muselo páchnuť.“

„Áno, pamätám.“ prisvedčí otec.

„Najmä vo veľkých mestách bol vzduch zamorený, ale dediny, to boli oázy kľudu. V záhradách sa pestovala zelenina a chovali zvieratá. Tvoj nebohý starý otec spomínal, aká to bola romantika, keď sa čítalo pri sviečkach a petrolejkách.“

„Otec, vysvetli mi pojmy sviečka, petrolejka, romantika.“

„Petrolejka bola lampa, ktorá svietila spaľovaním tekutiny, zvanej petrolej. No a sviečky sa zapalovali takými drievkami, namočenými do síry škrtnutím o fosfor.“

„Ako v praveku!“ hlesol syn.“ No a romantika,“ pokračuje otec,

„to vy, dnešní ľudia, ťažko pochopíte. Voľakedy sa ľudia zoznamovali len tak, neplánovane. Stretli sa na ulici, v obchode, vo vlaku, pri práci... Nie ako teraz: Nahodíš si miery, záľuby a čojaviemčo a pod'ho na počítač!“

„Neplánovane?“ to musel byť pekný chaos!“ zvolá syn.

Film sa skončil, obývačkou sa šíri vôňa ruží. „Smrad z toho filmu cítim až sem, mami, zavri dvere,“ prosíka syn. Matka zavrie, podíde k internetu a významne sa pozrie na syna.

„A čo úlohy, ty objaviteľ?“ Váž si, že ich môžeš písať na mašine. Za mojich mladých čias sa písavali ručne, na papier.“

„Čo chudáci žiaci, to sa museli nadrieť!“ žasne syn.

„A to ti ešte ten technický zázrak nepovedal, že tvoja prastará mama nosievala vodu z potoka, prala ručne. To vtedy neboli práčky, sušičky bielizne. Aj vyšívala a plietla ručne. A po večeroch sa hrávali karty a iné spoločenské hry.“

„Na počítači?“

„Nie, vtedy neboli počítače ako teraz.“

„A ja si živo pamätám malé obchodíky,“ pridá sa muž.

„Dnešní ľudia poznajú len supermarkety s idúcimi schodmi a chodníkmi popri regáloch, kde si musíš rýchlo vybrať, lebo za tebou ide ďalší. Jááj a keď som za slobodna chodieval s tvou mamičkou do kina či divadla!“ nostalgicky zaspomína otec. To bolo zas čo?“ zvedavo sa pýta potomok.

„Kino, to bolo niečo ako televízor, len pre mnoho ľudí.“

„No dobre a ako to vyriešili, keď chcel niekto prepnúť?“ Otec sa pousmeje:

„To sa nedalo. Každý si musel pozrieť film od začiatku do konca.“

„To musela byť otrava, ako dobre, že máme satelit s 500 programami, môžem si vybrať. A divadlo?“

„To hralo zopár hercov na jednom mieste, zvanom javisko.“

„Niečo ako film?“

„Kdeže, od filmu to malo ďaleko.“ V tom zazvoní videomobil. Zdvihne matka a vidí nadšenú priateľku.

„Zohnala som lístok do skanzenu 20. storočia, nepôjdete?“

„Hurá!!!, konečne uvidím niečo z toho dávnoveku na vlastné oči!“ zajasá syn.

Merkuriovia skúmajú Zem.

„Ty, poďme sa pozrieť tam dole na tú planétu. Nejako je na nej priveľa modrej.“
navrhne Merkurio Merkuriovi.

„Preskúmajme prečo.“

„Dobrý nápad. Ale ja by som chcel vedieť o nej viac.“

Od radosti im zablikajú oči a okrúhle ústa sa zväčšujú a zmenšujú vzrušením z očakávania. Znehybnia sa a po bleskovom nabití energiou z Merkúra sa odrazia, preletia vesmírnym priestorom až dopadnú na rozvlnené more. Na vode ich držia ultraľahké struny.

„Jeej, to sa pod nami stále hýbe!“ Skríkne jeden z nich.

„Skočme radšej tam, kde je to pevné.“

Vyskočia na pobrežie, plné opaľujúcich sa dospelých i pobehujúcich detí. Silou myšlienky sa stanú neviditeľnými a tak môžu smelo skúmať.

„Oni majú rôzne veľkosti, to podľa čoho?“ Prekvapení postrehnú, že časť ľudí je výrazne menšia. Zároveň však zistia, že sú tým s väčšími telami podobní.

„Všetci majú až dve nohy, dve ruky, dve oči... Všetko po dve!“ skríkne. To im nestačí po jednom ako máme my?!“-nechápe. A pod hlavou majú nejaký veľký vak, to na čo?! Dotknime sa ho ...“ Vedno vystrelia struny do brucha vybranej

„obete“.

„Aúúú! Voľáčo ma poštipalo!“ vykrikuje žena, zatiaľ čo oni skonštatujú s odporom :“Mäkké!“ A ten vak sa pravidelne dvíha a klesá,“ postrehnú, keď pridržia strunové ruky dlhšie na mieste.

„Ale prečo sú takí farební?“ udivia ich plavky na telách opaľujúcich i kúpajúcich.

„Boria sa tou vodou... To sa nevedia udržať?“

„Lebo nemajú struny ako my!“ – skríkne posmešne druhý. Z pláže preskočia na ulicu plnú oblečených tiel.

„Ešte farebnejší!“ skríknu údivom.

V sekunde vbehnú do reštaurácie a zhíknu:

„Čo sme objavili! Pchajú si do tých otvorov všeličo farebné, rôznych tvarov

a veľkostí!“

„Asi z toho berú energiu.“ usúdi znalecky druhý.

„A všimol si si, v ústach majú akési biele kamienky.“ Ich pozornosť zaujmú vibrácie hlasov – hrubšie sa miešajú s tenšími.

„Asi sa budú líšiť aj inak,“ a oči si zaostrila medzi nohy nič netušiacich hostí.

„Aha, veď tí s hrubšími hlasmi tam aj majú niečo hrubšie a tí s tenšími tam... nemajú nič!“ Hostia si sadajú k stolu, iní od stola vstávajú...

„Jeej, nohy si lámu napoly a potom... naprávajú. Nepochopiteľné“

„Podme za týmito“. Rozhodnú sa prenasledovať jeden pár do hotelovej izby. Na toalete sa vystriedajú – najprv žena, potom muž.

„Merkuriovia skoro omdlejú od údivu.

„Aj otvory majú vpredu rôzne, ale vzadu - rovnaké. A nimi vypúšťajú niečo tekuté a niečo hnedé. Žeby sa tak zbavovali použitej energie?“ prídu k spoločnému záveru.

„Škoda, že sa ich nemôžeme spýtať, prezradili by sme sa.

„Aj by sme ich poriadne vystrašili.“ dodá druhý.

Merkuriom sa už od únavy začali zasekávať struny, ich energia slabla..

Zvolajú vystrašene.

„Vráťme sa späť, musíme sa dobiť!“ Na posilnenie ešte stihnú vykriknúť svoje heslo:

„Zvedavosť, rýchlosť, energia, v tom je naša sila!“ A už slabnúcimi vibráciami pokračujú:

„Zvláštne tvory tam sú, dve ruky majú, dve nohy ich nesú. Dve oči, na bokoch a v strede hlavy im niečo odstáva, divná je ich postava...“

Začuje ich iný Merkurio .

„To kde?“

„No predsa na tajomnej modrej planéte!“ spištia jednohlasne a znehybnia sa, aby sa nabili energiou z Merkúra na ďalší prieskum planéty Zem.

UFO a fenomén peňazí

„Pamätáte sa, keď sme objavili u tých pozemských čudákov ten šuchotavý materiál a drobné čiastočky kovu?“ začne debatu Merkurio, výskumník, v kruhu mimozemšťanov na svojej planéte.

„Ved' už vieme, že to vymieňajú za rôzne hmoty, tak prečo nás rušíš pri našom kozmickom odpočinku?“ Zazrie na neho spoza maxiočí Merkurio junior. Doteraz mi nedá spávať záhada tých dvoch druhov materiálov; nebolo vám čudné, že ich mal ktokoľvek a šmahom ruky ich vymieňali za najrôznejšie ľudské výtvyry? Pokračuje Merkurio výskumník. Merkurio direktor, zvyknutý všetko riešiť spôsobom áno-nie zavelí: „Nasadať!“ A milí po poznaní túžiaci tvorovia si hovejú vo svojom tanieri, netrpezlivo očakávajú odhalenie tajomstva peňazí na planéte Zem.

Keď loď zakotví, zneviditeľnia sa, vystúpia a vojdú do jedného z obchodov. Humanoid výskumník vzápätí navrhne: „Nakoľko sme zistili, že tie dva materiály sú často pri sebe, nazvime ich jednoducho spoločne „Pé“. „Aha, to Pé niekde zmizlo, a zas, aj teraz...“ pozorujú zákazníkov ako jeden po druhom platia pri pokladni. „A tie bytosti sú oddelené. Jedna tam a zvyšok na druhej strane. Podme za tým zvyškom.“ a ticho sa dajú sledovať každý jedného.

Jeden nasledoval zákazníka do ďalšieho takého objektu, kde pozoroval podobný osud Pé, druhý do veľkého podniku, kde práve mali výplatu a tak mal možnosť vidieť, ako každý dostáva určité množstvo šuchotavých Pé. (Netušia, že to je odmena za ich prácu a táto hmota sa ocitne v niektorom z pozorovaných objektov.) Ďalší pozorovateľ bol ohúrený veľkým množstvom Pé v banke. Niektorým zvedavejším sa podarilo pomocou rentgenových očí odhaliť skrýše peňazí po vreckách a peňaženkách. Keď sa znovu všetci stretli, boli z toho popletení, vyčerpaní a boleli ich mimozemské hlavy. Merkurio výskumník sa však snažil nakaziť optimizmom ostatných: „Nezúfajme, bude treba ešte mnoho výskumov, ale potom konečne pochopíme úlohu záhadných Pé v živote ľudí. Je nepopierateľné, že je to dôležitý, hoci zložitý fenomén v systéme Zeme, ale odhalenie ich funkcie značne prispeje k pochopeniu ľudí a ich správania.

„Je to jednoducho najnepochopiteľnejší prostriedok živobytia pozemšťanov. Ved' sa ich snažia získať preto, aby sa ich potom mohli zbaviť.“ Ďalšia z črt nelogického správania obyvateľov Zeme!“ V tom Merkurio junior pozrie nevinnými očami na ostatných: „Nekrivdíte tým ľuďom? Ved' Pé sú aj dôvtipný vynález; ako som zistil, sú skladné, tie šuchotavé navyše ľahké, a nevidel som, že by ich niekto a čistil alebo pral... Merkurio reportér podráždene: „A nevšimol si si, že nikoho nezaujíma, pôvod ich získania a že pri neopatrnosti je tu ľahká možnosť zmeny majiteľa? Videl som, že jeden tajne druhému vybral z vrečka šuchotavú.“ A Merkurio výskumník dodá významne: „Áno, oni sa ich zbavujú, ale za to získavajú rôznorodý materiál. Vymieňajú ich za všetko možné, ešte že seba vynechali...”

Ich cestu po stopách peňazí uzavrie Merkurio senior rozvážne: „Vážme si, že my akési Pé nepotrebujeme. Sme šťastné bytosti. Môžeme žiť bez toho, bez čoho sa ani jeden pozemšťan nezaobíde.

Dôležitosť peňazí už chápú. A keby ešte vedeli, ako beznádejne do nich závisíme. Že sú prostriedkom sebazáchovy, nasýtenia, spokojnosti, splnenia túžob, plánov... A ak by ešte zistili, že sa kvôli nim nenávidí aj vraždí.

Preto ak si niekto dovoľí tvrdiť, že peniaze sú pre život zbytočné, budeme ho musieť pokladať za mimozemšťana.